

Tabula Lugdunensis

vertaling Vincent Hunink

Lampas 56,4 (2023), 296-393

Kolom 1

(...) van onze aangelegenheden is (...)

Wat mij betreft, de eerste gedachte die bij alle mensen opkomt en waarmee ik waarschijnlijk ook wel het eerst te maken krijg, wil ik graag van tafel krijgen: weest u niet verschrikt over de invoering van deze maatregel vanwege het innovatieve karakter ervan. Nee, bedenkt u liever hoeveel politieke innovaties hier hebben plaatsgevonden, en wel meteen vanaf het begin van onze stad: hoeveel opeenvolgende bestuursvormen heeft onze staat niet gekend?

Ooit hebben koningen deze stad in handen gehad, zij het zonder overdracht van macht binnen de familie. Zoiets viel hun niet te beurt, maar er kwamen buitenstaanders en zelfs enkele buitenlanders. Zo was Numa, uit Sabijns gebied, de opvolger van Romulus: een man uit de directe omgeving, dat wel, maar destijds een buitenlander. Zo ook is Ancus Marcius opgevolgd door Tarquinius Priscus. Diens bloed was niet zuiver, omdat zijn vader Demaratus een Korinthiër was terwijl zijn moeder uit Tarquinia kwam (een vrouw van adel maar ook armlastig, gegeven het feit dat zij zich moest schikken naar zo'n man). Zo werd hem in eigen land de mogelijkheid

ontzegd bestuursfuncties te vervullen en nadat hij naar Rome was verhuisd verkreeg hij daar het koningschap.

Tussen deze Tarquinius en zijn zoon of kleinzoon (ook daarover verschillen de bronnen van mening) zat Servius Tullius. Volgen we de Romeinse bronnen, dan was hij was de zoon van een krijgsgevangene, Ocresia. Volgens de Etruskische bronnen was hij ooit de trouwste kameraad van Caelius Vivenna en bij al diens wederwaardigheden zijn metgezel. Vanwege wisselende lotgevallen moest hij het land uit en verliet hij met alle restanten van Caelius' leger Etrurië en bezette de Caelius-heuvel (naar zijn leider werd die aangeduid als 'Caelius'). Daarop veranderde hij zijn eigen naam (in het Etruskisch heette hij Mastarna), en werd hij aangeduid met de naam die ik noemde, en zo bekleedde hij het koningschap, waarmee het algemeen belang ten zeerste gediend was.

Zodra vervolgens in onze gemeenschap afkeer opkwam jegens het optreden van Tarquinius Superbus, zowel van hemzelf als van zijn zoons, verdween ook alle sympathie voor het koningschap en werd het staatsbestuur overgedragen aan consuls, magistraten voor steeds een jaar.

Wat zou ik nu gewag maken van de positie van dictator, sterker nog dan zelfs die van consul, uitgedacht door onze voorvaders om in te zetten tijdens zeer belastende oorlogen of bijzonder moeizame burgerstrijd? En van volkstribunen, aangesteld tot steun van het volk? Of van de machtsoverdracht van de consuls aan Tienmannen en later, na beëindiging van hun absolute heerschappij, het herstel van de consulaire macht? Of van de verdeling van consulaire bevoegdheden over meerdere personen en benoemingen van krijgtribunen met consulaire bevoegdheden, aangesteld

met zijn zessen of vaak achten tegelijk? Of de uiteindelijke openstelling van ereambten voor het volk, niet alleen functies met harde macht maar ook priesterschappen?

En sprak ik nu van oorlogen, die waarmee onze voorvaders zijn begonnen en tot waar wij thans zijn gekomen, dan vrees ik dat ik al te aanmatigend overkom. Dan lijkt het of ik de roem wil etaleren van een rijk dat is uitgebreid tot achter de Oceaan.

Maar laat ik liever terugkeren tot mijn punt. Het burgerrecht (...)

Kolom 2

(...) kan. Het was bepaald innoverend dat de vergoddelijkte Augustus, mijn oudoom, en mijn oom Tiberius, de *fine fleur* uit kolonies en *municipia* waar ook, dat wil dus zeggen: achtbare en welgestelde mannen, in dit Senaatsgebouw aanwezig wensten.

Maar hoe zit het nu? Is een Italische senator dan niet beter dan een uit de provincie? Weest u gerust: wanneer ik steun ga verkrijgen voor dit onderdeel van mijn censorschap zal ik u metterdaad tonen hoe ik hierover denk. Maar ook provincialen mogen niet afgewezen worden, vind ik, mits zij het Senaatsgebouw kunnen opluisteren.

Kijk eens naar die luisterrijke kolonie, die grote en sterke stad Vienne! Hoe lange tijd al levert die senatoren voor dit Senaatsgebouw? Uit die kolonie komt ook Lucius Vestinus, een sieraad van de ridderstand zoals er maar

weinigen zijn. Hij is mij heel vertrouwd en ik ben zeer op hem gesteld, en ook nu nog behoud ik hem in mijn dienst. Mogen zijn kinderen het genoeg ervaren, zo bid ik, van het eerste stadium van priesterschap om dan nadien met de jaren nog gestaag te winnen in prestige. – Daarbij verzwijg ik de verfoeilijke naam van die rover, en ja, ik haat dat wangedrocht van de worstelring, dat al een consulaat binnensleepte voordat zijn kolonie de gunst van Romeins burgerrecht ten volle had verkregen. Hetzelfde kan ik zeggen over zijn broer, een bedroevend figuur die beslist niet deze situatie verdient, dat hij voor u niet nuttig kan zijn als senator.

Hoogste tijd, Tiberius Caesar Germanicus, dat je aan de vroede vaders onthult waar je speech naartoe gaat! Want intussen ben je bij de uiterste rand van Gallia Narbonensis aangekomen.

Kijk eens wat een groot aantal markante jongemannen ik hier aanschouw! Dat zij senatoren zijn behoeft men niet te betreuren, evenmin als Persicus, hoog adellijk man en mijn persoonlijke vriend, het betreurt dat hij de naam Allobrogicus leest te midden van zijn voorouderportretten.

En bent u het hiermee eens, wat wenst u dan meer? Dan hoef ik mijn vinger toch maar te richten op het gebied achter de grenzen van de provincie van Narbonne, om u te tonen dat u vandaar intussen senatoren krijgt? Wij hebben in onze rangen thans al mannen uit Lyon, en dat betreuren wij toch niet?

Met enige schroom, vroede vaders, ben ik thans de gewone, u vertrouwde provinciegrenzen gepasseerd, maar nu moet de zaak van Gallia Comata wel

onomwonden worden bepleit. Wellicht neemt iemand in aanmerking dat ze daar gedurende tien jaar de vergoddelijkte Julius in oorlog verwickeld hebben gehouden. Maar daar tegenover moet men dan de honderd jaar zetten van onwankelbare loyaliteit en gehoorzaamheid, die meer dan bewezen is in tal van woelige perioden aan onze kant. Tijdens de verovering van Germanië door mijn vader Drusus hebben ze de rust bewaard en hem zo een veilige en bestendige vrede in de rug geboden. En dat terwijl hij bezig was met de *census*, een voor Galliërs destijds nieuwe en onbekende procedure, toen hij werd weggeroepen naar de oorlog. Hoe lastig die procedure voor ons is, juist op dit moment, hoewel er niets meer gevraagd wordt dan een officiële aangifte van ons vermogen, dat weten we uit ervaring maar al te goed.